

-6-

Vreemde paden

Dat is cult, man

Een paar collega's nemen me mee naar de 11e verdieping. Naar de permanente expositie van cultnota's. "Cult" is hier de rage. Cultnota's zijn beleidsverhalen die iedereen kent, en niemand ooit las.

Ik trek plastic handschoenen aan en blader door enkele nota's. Ze zijn lang en hun toon is een tikje agressief. Ik begrijp het niet; wat maakt deze verhalen zo beroemd? Ik leer dat de meeste nota's "cult" zijn vanwege de schrijvers.

Nu wordt het lastig. Wanneer wordt een schrijver "cult"? Volgens mijn collega's telt vooral één ding: controversieel zijn. Vooral een verleden van foute speeches helpt enorm. Dus speeches houden waarin echt wat wordt gezegd. Het indienen van overtuigende voorstellen die het nooit halen draagt enorm bij aan de cultstatus.

Ik herinner me een topambtenaar. Hij werkte bij het Ministerie van Dierenziekten. En schreef een serieus pleidooi voor een verbod op onderwijs tot je veertigste. Een zowel prikkelend als onuitvoerbaar idee. Waar is hij gebleven? Wat doen ministeries met onaangepaste helden?

Het verleden herleeft

Dit ministerie houdt van geschiedenis. Ze organiseren hier elk jaar pastichewedstrijden, op de derde dinsdag van mei. Inzet is het herschrijven van 'originelen' op (licht) spottende wijze. Ik deed ook mee, en werd laatste. Een pastiche maken blijkt niet zo makkelijk. Je moet de schrijftrucs van het origineel begrijpen, en snappen uit welke traditie het verhaal komt.

Voor een ander voorstel ontving ik wel applaus. Het ging om de oude gewoonte serieuze verhalen te combineren met kluchtige vertelsels. Vroeger werd de preek gemixt met een klucht, opgevoerd voor of na de serieuze hoofdvertelling. Ik blijf erbij; een gouden formule.

Slimme verhalen

Een zware klus? Herinner Hercules. Wat hij kon, kunnen wij ook. Zo denken ze hier echt. In de centrale hal van het ministerie staat een fijngesneden buste van hem. Het welbekende gezegde luidt: 'Wie niet sterk is, moet slim zijn'. Hercules was slim. Zo willen ze hier ook zijn, net zo slim. Neem het schoonvegen van de Augiasstal, een stinkend zware opgave. Hercules werkte met natuurkracht. Verleg een bedding en de stal spoelt schoon, in een dag. Dat was Hercules op zijn best: iets slim aanpakken, zonder veel moeite.

Een grote fantast

De sollicitant noemde zichzelf een grote fantast. Ze werd meteen

aangenomen. Fantasten staan in hoog aanzien op dit ministerie. Ze reiken zelfs prijzen uit, voor de 'Idioot van de Maand'. De laatste winnaar stelde voor om een dag per week te zwijgen, verplicht. Wie minder praat, doet meer. Het plan is aangenomen.

Een oud collega vertelde over zijn baan in een schone Brabantse gemeente. Na de lunch ging overal de telefoon van de haak (die had men toen). De werkplek transformeerde tot stiltecentrum; iedereen schreef vol overgave aan beleidsnota's.

Vanochtend ontving ik het volgende voorstel. "Bestrijd taalachterstand. Gebruik geen letters meer, gebruik voortaan alleen pictogrammen. Zo doet iedereen volwaardig mee." Ik ben benieuwd of dit plan het haalt, ik vrees van wel.

Absurd!

In het huisblad werd de aannemer geïnterviewd die verantwoordelijk was voor de recente verbouwing van het ministerie. Hij was in de war, nog steeds. Met zulke eisen had hij nog nooit te maken gehad. Een landingsplek voor een helikopter in de vergaderzaal. Alle kamers roze (omdat blauw snel verveelt). Iedereen via een ladder naar binnen.

Ik bespreek dit interview met de architect van het Ministerie van Verhalen. Hij toont weinig begrip: "Niets in mijn gebouw is toevallig. Zwarte kozijnen? Een hint over melancholie. Leren banken? Dat is voor het espressogevoel. In elk attribuut, in elke vorm zit een boodschap. "En de kritiek van de aannemer?", vraag ik zachtjes. Hij schudt zijn hoofd: "Hou op, die man is gewoon een antisymbolist."

Ik vind de architect een aansteller. Maar eerlijk is eerlijk; zijn

ramen zijn indrukwekkend. Beschilderd met kleine taferelen en voorwerpen. Ik herken het afleggen van de ambtseed, het uitdelen van een schouderklop en het strepen met een rode pen. Ook anal-fabeten zien zo wat zich afspeelt op het ministerie.

Dat zijn mythes

Het verleden ligt besloten in mythes. Dit ministerie leeft van mythes, vooral wanneer macht en bedrog in het spel is. Dat soort mythes zijn razend populair; bij de lunch gaan klassiekers over list en bedrog rond als warme broodjes.

Deal en Kennedy schreven een boeiend boek over mythische rollen op het werk. Fascinerend! Ze noemen vooral de hogepriester, de fluisteraar en de kabel. De hogepriester bewaakt de ideologie, de fluisteraar verspreidt geheimen. En de kabel bepaalt of een nieuw idee aanslaat of niet. Vooral die kabel intrigeert. Zonder 'massa' bereikt een vernieuwer dus weinig; een oude waarheid.

Alwetende Verteller

Verhalende ondernemers voelen zich vrij om te zoeken naar iets wat werkt. Wat werkt wordt dan de nieuwe regel, zolang als het duurt.

Verhalende ondernemers zijn dol op concepten die nog onbeladen zijn. Heerlijk vinden ze dat; zoeken naar de onbezoedelde, enthousiasmerende invalshoek.

